

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2 Facultatea	Facultatea de Litere
1.3 Departamentul	Etnografie și Antropologie Maghiară
1.4 Domeniul de studii	Studii culturale
1.5 Ciclu de studii	Licență
1.6 Programul de studii/ Calificarea	Etnologie (în lb. maghiară)

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	LLD2124 Calendare, sărbători și rituri (în lb. mgh.)							
2.2 Titularul activităților de curs	Lect. univ. dr. Czégényi Dóra							
2.3 Titularul activităților de seminar	Lect. univ. dr. Czégényi Dóra							
2.4 Anul de studiu	II	2.5 Semestrul	2	2.6 Tipul de evaluare	E	2.7 Regimul disciplinei	Conținut	DS
							Obligativitate	Obligatorie

3. Timpul total estimat (ore pe semestru/activități didactice)

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2 curs	2	3.3 seminar	1
3.4 Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5 curs	28	3.6 seminar	14
Distribuția fondului de timp					
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					20
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminarii/laboratoare/proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					12
Tutoriat					2
Examinări					2
Alte activități					
3.7 Total ore studiu individual	56				
3.8 Total ore pe semestru	98				
3.9 Numărul de credite	4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	•
4.2 de competențe	•

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1 de desfășurare a cursului	sală de curs dotată cu tablă și de preferință cu laptop și videoproiector
5.2 de desfășurare a seminarului	prezență (participare activă la seminarii) sală de seminar dotată cu tablă și de preferință cu laptop și videoproiector

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C2.1. Descrierea și prezentarea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază relevante pentru analiza diverselor tipuri de fapte culturale.</p> <p>C2.2. Explicarea prin contextualizare multiplă a faptelor culturale.</p> <p>C2.4. Utilizarea unor criterii adecvate pentru evaluarea meritelor și limitelor diverselor perspective de analiză a unui fapt cultural.</p>
-------------------------	---

Competențe transversale	<p>CT1. Îndeplinirea la termen, în mod riguros, eficient și responsabil, a sarcinilor profesionale, cu respectarea principiilor eticii activității științifice și cu aplicarea riguroasă a regulilor de citare.</p> <p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup; dezvoltarea capacităților de comunicare interpersonală și de asumare de roluri specifice în cadrul muncii în echipă.</p>
-------------------------	---

7. Obiectivele disciplinei (conform grilei de competențe specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Înșușirea terminologiei de specialitate, prezentarea teoriilor și curentelor. Trecerea în revistă a istoriei și a metodologiei de cercetare a disciplinei, prezentarea aplicării metodelor de cercetare.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - dezvoltarea abilităților de interpretare a fenomenelor culturale, a literaturii și a terminologiei (revizuirea istoriei, metodologiei și terminologiei cercetării personalizate; dobândirea de cunoștințe relevante) - examinarea contextului (critic și comparativ) al cercetării contemporane - identificarea și discutarea unor posibile teme de cercetare și a abordării metodologice a acestora

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare	Observații
1. Noțiunile și metodele obiceiurilor populare	Prezentare pe baza bibliografiei, discuții (expunere, demonstrație, conversație, dezbateri).	Parcursarea bibliografiei și a sarcinilor propuse este obligatorie.
2. Structura obiceiurilor		
3. Cercetările romantice		
4. Rezultatele pozitivismului		
5. Metoda istorico-comparativă		Suport de curs (.ppt)
6. Metoda structuralistă și semiotică		
7. Rezultatele antropologice		
8. Sărbătorile religioase		
9. Calendarul gospodarului		
10. Riturile de trecere		
11. Sărbători comemorative		
12. Sărbători locale		
13. Sărbători postmoderne		
14. Obiceiuri sociale – obiceiuri juridice		

Bibliografie obligatorie

- Bálint Sándor** (1989): *Karácsony, húsvét, pünkösd. A nagyünnepnek hazai és közép-európai hagyományvilágából.* Budapest, 2004. <http://mek.niif.hu/04600/04645/html/index.htm>
- Dömötör Tekla** (1972): *Magyar népszokások.* 2003. <https://mek.oszk.hu/04600/04691/html/index.htm>
- Dömötör Tekla** (1974): *A népszokások költészete.* Budapest, 2004. <https://mek.oszk.hu/04600/04689/html/index.htm>
- Dömötör Tekla** (1964): *Naptári ünnepek – népi színművészet.* Budapest, 2004. <https://mek.oszk.hu/04600/04696/html/index.htm>
- van Gennep, Arnold** (1909): *Átmeneti rítusok.* (Szerk. Vargyas Gábor. Ford: Vargyas Zoltán. Kultúrák keresztútján.) Budapest, 2007.
- Pócs Éva** (szerk.): *Rítus és ünnep az ezredfordulón.* (Studia Ethnologica Hungarica, VI.) Budapest, 2004. [PÓCS É. szerk. Rítus és ünnep az ezredfordulón STUD VI.pdf \(mtak.hu\)](https://mek.oszk.hu/04600/04696/html/index.htm)
- Pozsony Ferenc**: *Erdélyi népszokások.* Egyetemi jegyzet. (NEJ, 1.) Kolozsvár, 2006. http://kjnt.ro/szovegtar/pdf/NEJ_01_2006_PozsonyF_Erdelyi-nepszokasok
- Szokások.** In Dömötör Tekla (főszerk.): *Népszokás, néphit, népi vallásosság.* (Magyar Néprajz VII. Folklór 3.) Budapest, 1990, 7–328. <https://mek.oszk.hu/02100/02152/html/07/3.html>
- Verebélyi Kincső**: *Népszokások.* In Uő (szerk.): *Vizualizáció és fogalmi rendszer a néprajzban.* Kiadta a Bölcsész konzorcium, 2004. http://gepeskonyv.btk.elte.hu/adatok/Neprajz/82Vereb%E9lyi/nepszokas/nepszokas_1.html
- Verebélyi Kincső**: Újabb fogalmak a szokások vizsgálatában. *Ethnographia* 124(4), 2013: 419–437.

https://adt.arcanum.com/hu/view/Ethnografia_2013_124/?query=s%21ket%2A&pg=434

Bibliografie facultativă

- Balázs Lajos:** *A vágy rítusai – rítusstratégiák. A születés, házasság, halál szokásvilágának lelki hátteréről.* Kolozsvár, **2006.**
- Balázs Lajos** (1999): *Szeretet fogott el a gyermek iránt. A születés szokásvilága Csíkszentdomokoson.* Csíkszereda, **2013.**
- Balázs Lajos** (1994): *Az én első tisztességes napom. Párvalasztás és lakodalmom Csíkszentdomokoson.* Bukarest, **2014.**
- Balázs Lajos** (1995): *Menj ki én lelkem a testből. Elmúlás és temetkezés Csíkszentdomokoson.* Csíkszereda, **2015.**
- Balázs Lajos:** Szokáskutatásaim egyéni útjai, sajátosságai, szemlélete. In Bakos Áron – Keszeg Vilmos (szerk.): *KJNT 23. Évkönyve*, Kolozsvár, **2015**, 169–207.
- Bálint Sándor** (1977): *Ünnepi kalendárium I-II.* Budapest, **2004.**
- Barabás László:** *Forog az esztendő kereke. Sóvidéki népszokások.* Marosvásárhely, **1998.**
- Barabás László:** *Aranycsitkók, maszkurák, királynék. Erdélyi dramatikus népszokások.* Marosvásárhely, **2000.**
- Barabás László:** *Akiket fog a figura. Farsangi dramatikus szokások, népi színjátékok Marosszéken.* Marosvásárhely, **2009.**
- Barabás László:** *Az otthonosság gyökerei. Népismereti írások, néprajzi tanulmányok.* (Mentor Könyvek) Marosvásárhely, **2015.**
- Barabás László:** *Ünnepünk népi színháza. Erdélyi játékos népszokások karácsonytól pünkösdig.* Marosvásárhely, **2017.**
- Barabás László:** *Szikonyország eltűnőben? Életmód és mentalitás, népszokás és játék Sóvidéken.* Székelyudvarhely, **2020.**
- Barna Gábor:** A lokális szokás- és néphitkutatásról. In Kriza Ildikó – Erdész Sándor (szerk.): *Folklór és tradíció III.* Budapest, **1987**, 45–58.
- Barna Gábor (szerk.):** *Rítusok, folklór szövegek.* (Szegedi Vallási Néprajzi Könyvtár, 13.) **2004.**
- Bárth Dániel:** *Esküvő, keresztelő, avatás. Egyház és népi kultúra a kora újkori Magyarországon.* Budapest, **2005.**
- Csepeli György:** *A hétköznapi élet anatómiája.* Budapest, **1986.**
- Douglas, Mary:** *Rejtett jelentések. Antropológiai tanulmányok.* (Ford. Berényi Gábor) Budapest, **2003.**
- Goffman, Erving:** *A hétköznapi élet szociálpszichológiája.* (Ford. Habermann M. Gusztáv, Berényi Gábor.) Budapest, **1981.**
- Hernádi Miklós:** *Ünnepelő társadalom. Ünnepi viselkedések a mai Magyarországon.* Budapest, **1985.**
- Honko, Lauri:** A rítusok osztályozásához. In Barna Gábor (szerk.): *Folklorisztikai olvasmányok I.* Szeged, **1997**, 34–44.
- Imhof, Arthur E.:** *Elvesztett világok. Hogyan gyűrték le eleink a mindennapokat - és miért boldogulunk mi ezzel oly nehezen...* (Ford. Gellériné Lázár Márta. Hermész könyvek.) Budapest, **1992.**
- Keszeg Vilmos:** Írásszokások. In Uő: *Alfabetizáció, írásszokások, populáris írásbeliség.* Egyetemi jegyzet (NEJ, 3.) Kolozsvár, **2008**, 141–166.
- Könczei Csilla:** *Kulturális identitás, rítus és reprezentáció a Brassó megyei Háromfaluban. A borica.* Kolozsvár, **2009.**
- Makkai Endre – Nagy Ödön** (1939): *Adatok téli néphagyományaink ismeretéhez.* (Szerk. Barna Gábor. Magyar Népköltési Gyűjtemény XX.) Budapest, **1993.**
- Németh Imre:** Néprajzi és szociológiai módszerek a szokáskutatásban. *Népi kultúra – Népi társadalom*, V–VI. **1971**: 13–24.
- Peti Lehel:** Emlékezési rítusok és egyházi kultuszteremtés Trunkban. In Gazda Klára – Tötszegi Tekla (szerk.): *KJNT 14. Évkönyve*. Szentimrei Judit 85. születésnapjára. Kolozsvár, **2006**, 261–271.
- Pócs Éva:** Dömötör Tekla, a magyar népszokások kutatója. *Ethnographia* 127(2), **2016**: 273–282.
- Pozsony Ferenc:** *Az erdélyi szászok jeles napi szokásai.* Csíkszereda, **1997.**
- Pozsony Ferenc:** *Szól a kakas már. Szász hatás az erdélyi magyar népszokásokban.* Csíkszereda, **1998.**
- Pozsony Ferenc:** „Adok néktek aranyvesszőt...”. *Dolgozatok erdélyi és magyar népszokásokról.* Csíkszereda, **2000.**
- Pozsony Ferenc:** *Háromszéki ünnepek. Dolgozatok háromszéki népszokásokról.* Kolozsvár, **2015.**
- Résó Ensel Sándor:** *Magyarországi népszokások.* Pest, **1867.**
- Róheim Géza:** *Magyar néphit és népszokások.* Budapest, **1925.**
- Seres András:** *Barcasági magyar népköltészet és népszokások.* (Szerk. Keszeg Vilmos.) Bukarest, **1984.**
- Schram Ferenc:** A levéltárak jelentősége a népszokás-kutatásban. *Levéltári Szemle* 17(1), **1967**: 163–208.
- Stermin, Alexandru N.:** *Călătorie în jurul omului.* Humanitas, **2021.**
- Szabó János Zoltán:** *A fesztiváljelenség.* Budapest, **2014.**
- Szabó Viktória:** Antropológia – Iskola: Iskola – Antropológia. *Kultúra és Közösség* 32(3–4), **2005**: 84–91.
- Szendrey Zsigmond – Szendrey Ákos:** Szokások. In Viski Károly (szerk.): *A magyarság néprajza, IV. A magyarság szellemi néprajza, II.* Budapest, **1937**, 154–322. (2. kiadás: **1941**, 132–285.)
- Szendrey Zsigmond:** Jeles napok. In Viski Károly (szerk.): *A magyarság néprajza, IV. A magyarság szellemi néprajza, II.* Budapest, **1937**, 323–341.
- Tánczos Vilmos:** A csíksomlyói pünkösdői búcsú új kulturális ökonómiája. *Erdélyi Múzeum* 82(2), **2020**: 14–24.
- Tárkány Szücs Ernő:** *Magyar jogi népszokások.* Budapest, **1981.**
- Tátrai Zsuzsanna – Karácsony Molnár Erika:** *Jeles napok, ünnepi szokások.* Budapest, **1997.**
- Turner, Victor W.:** *A rituális folyamat. Struktúra és antistruktúra.* (Ford. Orosz István. Osiris Könyvtár.) Budapest, **2002.**
- Ujváry Zoltán:** *Népszokás és népköltészet. Válogatott tanulmányok.* Debrecen, **1980.**

Vasas Samu – Salamon Anikó (1986): *Kalotaszegi ünnepek*. Budapest, **2007**.
Verebélyi Kincső: *Szokásvilág*. (Studia Folkloristica et Ethnographica 46.) Debrecen, **2005**.
Verebélyi Kincső: *Minden napok – jeles napok. Hétköznapi és ünnepek a népszokások tükrében*. Budapest, **2005**.
Verebélyi Kincső: Átmenetek – rítusok. In Lajos Katalin – Tapodi Zsuzsanna Mónika (szerk.): *A hagyomány burkai. Tanulmányok Balázs Lajos 70. születésnapjára*. (Kriza Könyvek, 33.) Kolozsvár, **2009**, 77–92.
Verebélyi Kincső: A falu ünnepe és a társadalmi nyilvánosság szerkezetének változása. In Dévavári Beszédes Valéria – Silling Léda (szerk.): *Szenvedély és szolgálat. Tanulmányok a hatvanesztendő Silling István tiszteletére*. Szabadka, **2010**, 99–109.
Verebélyi Kincső: Ünnepe, ünnepség, fesztivál. In Jakab Albert Zsolt – Vajda András (szerk.): *Aranyhíd. Tanulmányok Keszeg Vilmos tiszteletére*. Kolozsvár, 2017, 341–352.
Viski Károly: Drámai hagyományok. In Uő (szerk.): *A magyarság néprajza, III. A magyarság szellemi néprajza, I*. Budapest, **1934**, 291–323. (2. kiadás: **1941**, 291–327.)

8.2 Seminar		Observații
1. "Ființa rituală din noi" • vii și temători: cu ceremonii și performance-uri	Prezentare pe baza bibliografiei, discuții (expunere, demonstrație, conversație, dezbateri).	Suport: plan de lucru semestrial adnotat.
2. Scenarii • utilizare instrumente, creare de imagini și comemorare		
3. Chatarsisuri • plânsul ritual și răsul magic		
4. Traume • gramatica individuală și colectivă a culturii		
5. Crize • scenarii culturale și practici sociale		
6. Aspirații • religie, știință, artă și politică		
7. "(...) cu ce ritualuri ne putem liniști conștiința" • ritualuri de sacrificiu și de recunoștință		
Bibliografie Vezi bibliografia de mai sus.		

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunităților epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținutul disciplinei este în concordanță cu ceea ce se face în alte centre universitare din țară și din străinătate. Conținuturile disciplinei se reflectă în proporție majoră în programele de studiu din instituțiile de învățământ de nivel preuniversitar și universitar (reprezentând principalii angajatori ai absolvenților liniei de studiu).

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	Cunoștințe de bază, literatura de specialitate. Capacitatea de problematizare, de interpretare și de analiză.	Examen scris din materialul cursurilor și seminariilor, precum și bibliografia obligatorie.	2/3
10.5 Seminar	Prezența activă la seminarii. • conduită • cooperarea • eficiență	Monitorizarea permanentă a activităților de seminar. • o prezentare ca raportor (principal)	1/3
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> identificarea și definirea conceptelor, metodelor și teoriilor fundamentale parcursarea literaturii de specialitate Detalii organizatorice, gestionarea situațiilor excepționale:			

Participarea la examen este condiționată de participarea la seminarii, precum și de realizarea sarcinii individuale la termen prestabilit.

Frauda în cazul examenului va determina automat sistarea procesului de examinare și evaluarea cu nota 1 (unu).

Data completării 24.03.2023	Semnătura titularului de curs Lect. univ. dr. CZÉGÉNYI Dóra	Semnătura titularului de seminar Lect. univ. dr. CZÉGÉNYI Dóra
Data avizării în departament 24.03.2023	Semnătura directorului de departament Conf. univ. dr. SZABÓ Á. Tőhötöm	
Data avizării la Decanat 30.04.2023	Semnătura Prodecanului responsabil 	Ștampila facultății